

GENÇ YETİŞKİNLERDE NESNE İLİŞKİLERİ İLE TRAVMA SONRASI BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİDE ALGILANAN SOSYAL DESTEĞİN ARACI ROLÜ

Dilara KARAKOÇ¹
Haydeh FARAJI²

Atıf: Karakoç, D. ve Faraji, H. (2022). Genç yetişkinlerde nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolü. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 567-580. doi: 10.17218/hititsbd.1168084

Özet: Bu çalışmanın amacı, 18-35 yaş arasındaki genç yetişkinlerin nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme düzeyleri arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolünü incelemektir. Çalışmanın örneklemini 257 kadın (%76,9) 77 (%23,1) erkek 334 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli ve kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar, araştırmacılar tarafından hazırlanan Sosyodemografik bilgi formu, Bell Nesne İlişkileri ve Gerçeği Değerlendirme Ölçeği (BORRTI), Travma Sonrası Büyüme Ölçeği (TSBÖ) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ) doldurmuşlardır. İstatistiksel analizler, Sosyal Bilimler için İstatistik (SPSS) Programı 25,00 ile yapılmıştır. Data analizi aşamasında aracı değişken analizi (PROCESS) ve Pearson korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolü olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nesne İlişkileri, Güvensiz Bağlanma, Egoantrizm, Travma Sonrası Büyüme, Algılanan Sosyal Destek

The Mediator Role of Perceived Social Support in the Relationship between Object Relations and Posttraumatic Growth in Young Adults

Citation: Karakoç, D. and Faraji, H. (2022). The mediator role of perceived social support in the relationship between object relations and posttraumatic growth in young adults. *Hitit Journal of Social Sciences*, 15(2), 567-580. doi: 10.17218/hititsbd.1168084

Abstract: The aim of this study examining the mediating role of perceived social support in the relationship between object relations and posttraumatic growth levels of young adults aged 18-35. The sample of the study consisted of 257 (%76,9) women, 77 (%23,1) men 334 participants. The relational screening model and the snowball sampling method was used. Participants, completed Bell Object Relations and Reality Assessment Scale (BORRTI), Posttraumatic Growth Scale (PTGI), Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS) and the Sociodemographic information form prepared by researchers. SPSS 25,00 Program was used for the statistical data analysis. In the data analysis phase, analysis of mediating variables analysis (PROCESS) and Pearson correlation analysis were conducted. According to the findings obtained from the study, it was determined that perceived social support played a mediating role in the relationship between object relations and posttraumatic growth.

Keywords: Object Relations, Insecure Attachment, Ego centrism, Posttraumatic Growth, Perceived Social Support

Araştırma Makalesi / Research Article

Makale Geliş Tarihi / Submitted: 29.8.2022

Makale Kabul Tarihi / Accepted: 23.12.2022

¹ Uzm. Klinik Psik. Dilara Karakoç, Ankara/Türkiye, dilara95psy@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8568-6715

²Sorumlu Yazar, Dr. Öğr. Üyesi Haydeh Faraji, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul/Türkiye, hfaraji@gelisim.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5306-6546

* Etik Onayı: Bu çalışma için etik onay, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 09.05.2022 tarih ve 2022/08 sayılı olarak alınmıştır.

1. GİRİŞ

Psikodinamik kuramda nesne kavramı, bireyin ilişki kurduğu kişiyi ifade etmektedir. Nesne ilişkisi terimi ise bireyin diğer insanlar ile kurduğu etkileşimin niteliği ile ilgilidir (Caligor ve Clarkin, 2010, s.6). Nesne ilişkileri kuramına göre başta annesi olmak üzere çocuğun yaşamındaki sevgi nesnelere çocuk ile etkileşim kurma biçimi oldukça önemlidir. Çocuk, sevgi nesnelere ile kurduğu etkileşimleri içselleştirmektedir. Bu içselleştirilen etkileşimler bilinç dışında dinamiğini koruyarak bireyin yetişkinlik yaşantısında önemli bir rol oynamaktadır. (McWilliams, 2020, s.42). Çocuğun annesi ile etkileşiminde birtakım problemler olduğu zaman çocuk, psikolojik açıdan travmatize olabilmektedir (Pearlman ve Courtois, 2005, s. 449). Sıcaklıktan mahrumiyet ve cezalandırıcı ebeveyn tutumu olumsuz psikolojik sonuçlar ile ilişkilidir (Stapp ve diğerleri, 2014, s.361).

Travma sonrası büyüme kavramı, travmatik bir yaşantıdan sonra kişinin olumlu psikolojik değişimler yaşamaya anlamına gelmektedir. Birçok insanın olumsuz yaşantının ardından travma sonrası büyüme deneyimlediği belirlenmiştir (Calhoun ve Tedeschi, 2014, s.4). Birey, ailesini, arkadaşlarını, komşularını ve hizmet kuruluşlarını kapsayan sosyal bir yapı içerisinde yaşamaktadır (Marsella ve Synder, 1981, s.156). Algılanan sosyal destek, kişinin sosyal çevresinden gördüğü desteği öznel olarak yeterli bulup bulmaması ile ilişkilidir. Kişinin sosyal çevresinden gördüğü destek, psikolojik zorlanmalarının daha kolay çözümlenmesini sağlamaktadır (Eker ve diğerleri, 2001, s.18). Buna ek olarak, algılanan sosyal destek düzeyi yüksek olan insanlar daha yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşamaktadırlar (Seo ve Kwon, 2018, s.232).

Araştırmanın amacı, 18-35 yaş aralığında bulunan genç yetişkinlerde nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme düzeyi arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolünü incelemektir. Nesne ilişkileri (yabancılaşma, güvensiz bağlanma, egosantrizm ve sosyal yetersizlik) bireyin diğer insanlar ile kurduğu etkileşimlerde oldukça önemli bir yere sahiptir. Buna ilaveten, daha yüksek düzeyde yabancılaşma yaşayan, güvensiz bağlanan, egosantrizm ve sosyal yetersizlik düzeyi yüksek olan insanların çevrelerinden daha az oranda sosyal destek göreceği düşünülmektedir. Algılanan sosyal desteğin travma sonrası büyüme ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Şimşir ve Dilmaç, 2021). Bu bilgilerin ışığında, "Algılanan sosyal destek düzeyi yüksek olan bireylerin travma sonrası büyüme ile yabancılaşma, egosantrizm, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik düzeyi nasıl değişiyor?" ifadesi çalışmanın araştırma sorusudur.

Literatürde yalnızca güvensiz bağlanma ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolünü inceleyen bir çalışma olduğu görülmüştür (Yuan ve diğerleri, 2018). Hem yerli hem de yabancı literatürde egosantrizm, yabancılaşma ve sosyal yetersizlik ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide algılanan sosyal desteğin aracı rolünü inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmanın nesne ilişkilerinin tüm alt boyutlarını kapsamasının önemli olduğu düşünülmektedir. Buna ilaveten, araştırmanın ileride bireylerin algılanan sosyal destek düzeyi ve travma sonrası büyüme düzeyini arttırmayı amaçlayan müdahale uygulamalarına da yol gösterebileceği öngörülmektedir.

Çalışmanın bundan sonraki kısımlarında ise nesne ilişkileri, travma sonrası büyüme ve algılanan sosyal destek ile ilgili alanyazında yer alan çalışmalara yer verilmekte, araştırmanın yöntemi açıklanmakta ve sonuç bölümü bulunmaktadır.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Nesne ilişkileri teorisyenlerine göre insanlar ilişki doyumunu arayışındadırlar (McWilliams, 2020, s.41). Bireyin bebeklik döneminde annesi ile kurduğu iletişim biçimi yetişkinlik çağında diğer insanlar ile geliştirdiği ilişki dinamiğini belirleyici bir unsurdur. Bebeklik döneminde güvenilir ve duyarlı bir anneye sahip olan bireyler yetişkinlik evresinde başkaları ile güvenli bağlar kurabilmektedirler. Reddedici davranışlar sergileyen anneye sahip olan çocuklar ise yetişkinlik çağında başkalarıyla bağ kurmaktan kaçınılmaktadırlar (Hazan ve Shaver, 1987, s.513). Güvensiz bağlanan birey, başkaları tarafından reddedilmeye karşı duyarlıdır. Buna ek olarak, yabancılaşmakta, egosantrik (benmerkezci) olmakta ve sosyal anlamda kendisini yeterli bulmamaktadır. Yabancılaşma yaşayan kişi, diğer insanlar ile güvene dayalı samimi ilişkiler geliştirmekte güçlük çekmektedir. Egosantrik birey, çevresindeki insanların ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmamakta ve benmerkezci amaçları ile meşgul olmaktadır. Bireyin kendisini sosyal anlamda yeterli görmemesi sonucunda ise başkalarıyla konuşurken gergin hissetmemek adına günlük diyaloglardan kaçınılabilmektedir (Bell, 1995, ss.2-3). Çocukluk döneminde algılanan ebeveyn reddi, zihinsel temsillerde bozulmalara neden olmakta, bireyin seçici algısı reddedilmeye ve düşmanlık algılamaya duyarlı hale gelmekte ve kişi reddedilme duyarlılığı sergilemektedir (Faraji ve Sucu, 2021).

Travmatik bir olayın ardından stres yaşansa dahi zaman içerisinde zorlayıcı yaşantıdan büyüyerek çıkmak mümkündür (Park ve diğerleri, 1996, ss.101-102). Travma sonrası büyüme kavramı, bireyin başından geçen örseleyici olay sonucunda olumlu değişimler yaşaması anlamına gelmektedir (Tedeschi ve Calhoun, 1996, s.455). Travma sonrası büyüme, psikolojik anlamda oldukça sıkıntı veren bir duruma adapte olma çabaları sonucunda açığa çıkmaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 2004, s.2). Buna ilaveten, empati düzeyi yüksek olan kişilerin daha yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşadıkları bilinmektedir (Wang ve Wu, 2020, s.307).

Travma sonrası büyüme deneyimleyen bireyin kendilik algısı, hayat felsefesi ve kurduğu sosyal ilişkiler olumlu yönde değişime uğramaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 1996, s.455). Benlik algısında açığa çıkan değişim sonucunda birey, "Bu zorlu yaşantının üstesinden gelebilirdim her şeyin üstesinden gelebilirim ve hayatımda ne olursa olsun bir şekilde başa çıkmam gerekir." şeklinde bir bakış açısı geliştirmektedir. Travma sonrası büyüme deneyimleyen insanların hayat felsefesi olumlu yönde farklılaşmakta, yaşamdaki öncelikleri değişmekte ve sahip oldukları unsurlara yönelik minnet duygusu hissetmektedirler. Sosyal anlamda da daha samimi ve derin ilişkiler geliştirmektedirler (Tedeschi ve Calhoun, 2004).

Bireyin desteğe ihtiyaç duyduğu zaman çevresindeki kişilerden yardım göreceğine inanması algılanan sosyal destek olarak tanımlanmaktadır (Norris ve Kaniasty, 1996, s.498). Algılanan sosyal desteğin özü kabul ve sevgiye dayanmaktadır. Sevilen ve değer gören kişi, başkaları tarafından önemsendiğine inanmaktadır. Buna ilaveten, algılanan sosyal destek bireyin yaşadığı travmatik olay ile daha iyi bir biçimde başa çıkmasını sağlamaktadır (Sarason ve diğerleri, 1990, ss.139-140). Algılanan sosyal desteğin ruh sağlığı üzerindeki etkisi tampon modeli üzerinden açıklanmaktadır. Bu modele göre olumsuz yaşam olaylarına karşı algılanan sosyal destek tampon işlevi görmekte ve ruh sağlığını korumaktadır (Szkody ve McKinney, 2019, s.2209). Düşük düzeyde algılanan sosyal destek gören bireyin ise psikopatoloji geliştirme olasılığı artmaktadır (Muller ve Lemieux, 2000, s.883).

Bebeklik döneminde kazanılan temel güven duygusu, bireyin başına gelen travmatik yaşantıdan sonra geleceğe daha olumlu bakmasını sağlamaktadır. Yapıcı düşünen kişi, travmatik yaşantının üstesinden gelebilmektedir (Trzebinski ve Zieba, 2013). Buna ilaveten, birey yakınlarına kendini

---

açtığı ve duygularını paylaştığında yaşadığı travmatik olayı anlamlandırabilmekte ve hissettiği olumsuz duygular hafifleyebilmektedir (Levi-Belz ve Lev-Ari, 2019). Güven duygusuna sahip insanlar travmatik yaşantının ardından daha yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşayabilmektedirler (Trzebinski ve Zieba, 2013, s.195). Güvensizlik ise bireyi sevgi ve yakınlıktan yoksun bırakabilmektedir (Erikson, 2020, s.159). Güvensiz bağlanan bireyler sosyal etkileşimlerden kaçınmakta ve zorlayıcı yaşantının ardından sakinleşmekte zorlanabilmektedirler (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Algılanan sosyal destek, travma sonrası büyümenin açığa çıkmasında önemli bir role sahiptir (Tedeschi ve Calhoun, 2004, s.11). Başkaları tarafından desteklenen bireyler zorlayıcı yaşantılar karşısında daha düşük düzeyde kaygı yaşamaktadırlar (Yue ve diğerleri, 2021, s.120). Buna ek olarak, bireyin çevresindeki insanlar travmatik yaşantıya dair alternatif bakış açıları sunduğunda zorlayıcı yaşantı bilişsel anlamda yeniden yapılandırılabilir. Özellikle travmatik yaşantıya yönelik daha az stres uyandırıcı bir perspektif duymak kişinin iyimser bir değerlendirme yapmasını sağlamaktadır (Lepore ve diğerleri, 2004, s.343). Bireyin travmatik yaşantısını paylaşırken yakınlarından gördüğü empati ve kabul travma sonrası büyümeye yol açan unsurlar arasında yer almaktadır (Tedeschi ve Calhoun, 2004).

3. ARAŞTIRMA

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, hipotezleri, ölçüm araçları, veri analizi ve bulgular yer almaktadır. Data toplama aşamasından önce araştırmanın konusu İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından (karar no: 2022/08; tarih: 09.05.2022) onaylanmıştır.

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, 2021 yılında Türkiye’de yaşayan, 18-35 yaş aralığında bulunan genç yetişkin bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, 2021 yılında Türkiye’de ikamet eden, çalışmaya gönüllü olarak katılan, 18-35 yaş aralığında bulunan 334 (257 kadın, 77 erkek) genç yetişkin bireyden oluşmaktadır. Örneklemin yaş ortalaması 24’tür. Katılımcıların %76,9’u (n=257) kadın, %23,1’i (n=77) erkek, %6,6’sı (n=22) lise mezunu, %78,7’si (n=263) lisans mezunu, %14,7’si (n=49) lisansüstü mezunu, %10,8’i evli (n=36), %89,2’si bekâr (n=298), %74’ü (n=247) çalışmamakta, %26’sı (n=87) çalışmaktadır.

3.2. Araştırmanın Veri Toplama Araçları ve Analiz Yöntemi

Çalışmada veri toplama aracı olarak sosyodemografik bilgi formu, Bell nesne ilişkileri ve gerçeği değerlendirme ölçeği (BORRTI), travma sonrası büyüme ölçeği (TSBÖ) ve çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği (ÇBASDÖ) kullanılmıştır. Çalışmada kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak katılımcılara ulaşılmış, veriler hem çevrimiçi anket hem de kalem kâğıt yoluyla toplanmıştır. Katılımcılar bilgilerin gizli tutulacağı ve araştırmadan çekilme haklarının yazdığı onam formunu onayladıktan sonra araştırmaya dâhil edilmişlerdir.

Sosyodemografik bilgi formu araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Ankette katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, medeni durumu ve çalışma durumu hakkında bilgi alınmıştır. BORRTI, Bell (1995) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe’ye uyarlama çalışması Uluç ve diğerleri (2015) tarafından yapılmıştır. BORRTI, doğru yanlış şeklinde cevaplanmaktadır. Doğru yanıtlar 1, yanlış yanıtlar ise 0 üzerinden hesaplanmaktadır. Ölçekte toplamda 90 madde bulunmakta, 45 soru nesne ilişkilerini ölçerken kalan 45 soru gerçeği değerlendirmeyi ölçmektedir. Nesne ilişkileri; yabancılaşma, güvensiz bağlanma, egosantrizm ve sosyal yetersizlik alt boyutlarını içermektedir. Gerçekliği değerlendirme ise gerçekliğin bozulması, algıların

belirsizliği, halüsinasyonlar ve delüzyonlar alt boyutlarını kapsamaktadır. Nesne ilişkileri ölçeğinden yüksek puan alan bireyler ilişkilerde temel güven eksikliği yaşamakta, yabancılaşma hissiden muzdarip olmakta ve sosyal anlamda kendilerini yeterli hissetmemektedirler. Ölçeğin nesne ilişkileri alt boyutu için iç tutarlık katsayısı 0,70 ile 0,80 arasında değişkenlik gösterirken gerçeği değerlendirme alt boyutunun Cronbach alpha değeri 0,54 ile 0,77 arasında değişmektedir.

Travmatik yaşantıdan sonra bireyin yaşadığı olumlu değişimleri ölçen travma sonrası büyüme ölçeği Tedeschi ve Calhoun (1996) tarafından geliştirilmiştir. Envanter 21 maddeden oluşmaktadır. TSBÖ'de yeni seçeneklerin fark edilmesi, kendilik algısında açığa çıkan değişimler, inanç sisteminde açığa çıkan değişiklikler, yaşamın değerini takdir etme ve kişilerarası ilişkilerde yaşanan olumlu değişimler olmak üzere toplamda 5 alt boyut bulunmaktadır. Türkçe'ye uyarlama çalışması Kağan ve diğerleri (2012) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkiye'deki güvenilirlik ve geçerlik çalışmasında yaşam felsefesinde değişim, benlik algısında değişim ve başkalarıyla ilişkilerde değişim olmak üzere toplamda 3 alt boyut belirlenmiştir. Ölçeğe verilen yanıtlar; 0 (bu değişikliği yaşamadım) ve 5 (bu değişikliği aşırı düzeyde yaşadım) olmak üzere 6'lı Likert şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten en düşük 0 ve en yüksek 105 puan alınmaktadır. Alınan yüksek puan, bireyin yüksek seviyede travma sonrası büyüme yaşadığını belirtmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0,90'dır (Tedeschi ve Calhoun, 1996, ss.458-461).

Bireylerin algıladıkları sosyal destek düzeyini ölçen çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği Zimet ve diğerleri (1988) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek; aile, özel bir insan ve arkadaşlardan alınan sosyal destek olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Türkçe'ye uyarlama çalışması Eker ve diğerleri (2001) tarafından gerçekleştirilmiştir. ÇBASDÖ, 12 sorudan oluşmakta, 1 (kesinlikle hayır) ve 7 (kesinlikle evet) olmak üzere 7'li Likert şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınan en düşük puan 12 ve en yüksek puan 84'tür. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek düzeyde algılanan sosyal destek anlamına gelmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0,89'dur.

Araştırmadan elde edilen datalar SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Pearson korelasyon analizi ve aracı değişken analizi (PROCESS) yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Bu çalışmada nesne ilişkileri, algılanan sosyal destek ve travma sonrası büyüme arasında bir ilişki olacağı öngörülmüştür. Çalışmada ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Aşağıda çalışmanın hipotezleri yer almaktadır.

H1. Yabancılaşma, egosantrizm, güvensiz bağlanma ve sosyal yetersizlik düzeyi ile travma sonrası büyüme düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H2. Algılanan sosyal destek düzeyi ile travma sonrası büyüme düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır.

H3. Algılanan sosyal desteğin nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide aracılık rolü vardır.

3.4. Bulgular

Bu kısımda araştırmanın korelasyon analizlerine ve aracı değişken analizlerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

3.4.1. Korelasyon Analizlerine İlişkin Bulgular

Yabancılaşma ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=-0,348$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve negatif ilişki, güvensiz bağlanma ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=-0,211$; $p<0,01$) arasında zayıf düzey ve negatif ilişki, egosantrizm ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=-0,276$; $p<0,01$) arasında zayıf düzey ve negatif ilişki, sosyal yetersizlik ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=-0,303$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve negatif ilişki vardır. Elde edilen bulgu Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1. Travma Sonrası Büyüme Ölçeği, Bell Nesne İlişkileri Ölçeği Arasındaki İlişki

	Yabancılaşma	Güvensiz Bağlanma	Egosantrizm	Sosyal Yetersizlik
Travma Sonrası Büyüme Ölçeği	-0,348**	-0,211**	-0,276**	-0,303**

Not: ** $p<0,01$ * $p<0,05$; Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

ÇBASD ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=0,376$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve pozitif ilişki, aile alt faktörü ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=0,355$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve pozitif ilişki, arkadaş alt faktörü ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=0,324$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve pozitif ilişki, özel insan alt faktörü ile travma sonrası büyüme ölçeği ($r=0,342$; $p<0,01$) arasında orta düzey ve pozitif ilişki bulunmaktadır. Elde edilen bulgu Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Travma Sonrası Büyüme Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Arasındaki İlişki

	ÇBASD	Aile	Arkadaş	Özel İnsan
Travma Sonrası Büyüme Ölçeği	0,376**	0,355**	0,324**	0,342**

Not: ** $p<0,01$ * $p<0,05$; Kullanılan test: Pearson Korelasyon Testi

3.4.2. Aracı Değişken Analizlerine İlişkin Bulgular

Bulguları kontrol ettiğimizde, modelde ilk aşamada yabancılaşma puanının travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %12’sini açıkladığı görülmüştür. Modele ikinci aşamada algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni katılmıştır. Algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni, travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %5’ini açıkladığı görülmüştür. Yabancılaşma ve algılanan sosyal destek bağımsız değişkenleri travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %17’sini açıkladıkları gözlenmiştir. İkinci modelde algılanan sosyal destek değişkeninin eklenmesiyle yabancılaşma değişkeninin beta değeri -0,35’ten -0,22’ye düşmüştür. Bootstrapping yöntemi ile beta değerindeki bu farkın direkt olmayan toplam etkisinin alt ve üst sınır değerleri sıfırı içermediği için anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre kısmi aracılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3. Yabancılaşmanın Travma Sonrası Büyüme Yordamasında Algılanan Sosyal Desteğin Aracı Rolü

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Alt Sınır	Üst Sınır
(Sabit)	0,35	0,12	83,22	1,48		56,09	0,000*	80,30	86,14
1 Yabancılaşma			-1,27	0,19	-0,35	-6,76	0,000*	-1,64	-0,90
(Sabit)	0,42	0,17	58,79	5,32		11,06	0,000*	48,33	69,25
Yabancılaşma			-0,80	0,21	-0,22	-3,83	0,000*	-1,20	-0,39
2 Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği			0,45	0,10	0,27	4,77	0,000*	0,27	0,64
Direkt Olmayan Toplam Etki (Aracı)			-0,48	0,14				-0,76	-0,22

Not: *p<0,05; Kullanılan test: PROCESS Macro 3,5

Bulguları kontrol ettiğimizde, modelde ilk aşamada güvensiz bağlanma puanının travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %4'ünü açıkladığı görülmüştür. Modele ikinci aşamada algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni katılmıştır. Algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni, travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %11'ini açıkladığı görülmüştür. Güvensiz bağlanma ve algılanan sosyal destek bağımsız değişkenleri travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %15'ini açıkladıkları gözlenmiştir. İkinci modelde algılanan sosyal destek değişkeninin eklenmesiyle güvensiz bağlanma değişkeninin beta değeri -0,21'den -0,10'a düşmüştür. Bootstrapping yöntemi ile beta değerindeki bu farkın direkt olmayan toplam etkisinin alt ve üst sınır değerleri sıfırı içermediği için anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre tam aracılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Güvensiz Bağlanmanın Travma Sonrası Büyüme Yordamasında Algılanan Sosyal Desteğin Aracı Rolü

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Alt Sınır	Üst Sınır
(Sabit)	0,21	0,04	80,54	1,67		48,10	0,000*	77,25	83,84
1 Güvensiz Bağlanma			-1,01	0,26	-0,21	-3,93	0,000*	-1,52	-0,51
(Sabit)	0,38	0,15	50,62	4,92		10,29	0,000*	40,95	60,30
2 Güvensiz Bağlanma			-0,49	0,26	-0,10	-1,90	0,059	-0,99	0,02
Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği			0,57	0,09	0,34	6,42	0,000*	0,40	0,75
Direkt Olmayan Toplam Etki (Aracı)			-0,53	0,14				-0,83	-0,28

Not: *p<0,05; Kullanılan test: PROCESS Macro 3,5

Bulguları kontrol ettiğimizde, modelde ilk aşamada egosantrizm puanının travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %7'sini açıkladığı görülmüştür. Modele ikinci aşamada algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni katılmıştır. Algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni, travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %10'unu açıkladığı görülmüştür. Egosantrizm ve algılanan sosyal destek bağımsız değişkenleri travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %17'sini açıkladıkları gözlenmiştir. İkinci modelde algılanan sosyal destek değişkeninin eklenmesiyle egosantrizm değişkeninin beta değeri -0,28'den -0,17'ye düşmüştür. Bootstrapping yöntemi ile beta değerindeki bu farkın direkt olmayan toplam etkisinin alt ve üst sınır değerleri sıfırı içermediği için anlamlı

bulunmuştur. Bu sonuca göre kısmi aracılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu Tablo 5'te bulunmaktadır.

Tablo 5. Egosantrizmin Travma Sonrası Büyüme Yordamasında Algılanan Sosyal Desteğin Aracı Rolü

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Alt Sınır	Üst Sınır
(Sabit)	0,28	0,07	80,80	1,41		57,28	0,000*	78,03	83,58
1 Egosantrizm			-1,57	0,30	-0,28	-5,24	0,000*	-2,16	-0,98
(Sabit)	0,41	0,17	53,44	4,80		11,13	0,000*	44,00	62,89
Egosantrizm			-0,94	0,30	-0,17	-3,09	0,002*	-1,54	-0,34
Çok Boyutlu									
2 Algılanan Sosyal Destek Ölçeği			0,53	0,09	0,32	5,94	0,000*	0,36	0,71
Direkt Olmayan Toplam Etki (Aracı)			-0,63	0,17				-0,99	-0,33

Not: *p<0,05; Kullanılan test: PROCESS Macro 3,5

Bulguları kontrol ettiğimizde, modelde ilk aşamada sosyal yetersizlik puanının travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %9'unu açıkladığı görülmüştür. Modele ikinci aşamada algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni katılmıştır. Algılanan sosyal destek bağımsız değişkeni, travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %8'ini açıkladığı görülmüştür. Sosyal yetersizlik ve algılanan sosyal destek bağımsız değişkenleri travma sonrası büyüme puanındaki varyansın %17'sini açıkladıkları gözlenmiştir. İkinci modelde algılanan sosyal destek değişkeninin eklenmesiyle sosyal yetersizlik değişkeninin beta değeri -0,3'ten -0,19'a düşmüştür. Bootstrapping yöntemi ile beta değerindeki bu farkın direkt olmayan toplam etkisinin alt ve üst sınır değerleri sıfırı içermediği için anlamlı bulunmuştur. Bu sonuca göre kısmi aracılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgu Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6. Sosyal Yetersizliğin Travma Sonrası Büyüme Yordamasında Algılanan Sosyal Desteğin Aracı Rolü

Model	R	R ²	B	SH	β	t	p	Alt Sınır	Üst Sınır
(Sabit)	0,30	0,09	79,72	1,18		67,33	0,000*	77,39	82,05
1 Sosyal Yetersizlik			-3,10	0,53	-0,30	-5,80	0,000*	-4,15	-2,05
(Sabit)	0,41	0,17	53,95	4,71		11,45	0,000*	44,68	63,21
Sosyal Yetersizlik			-1,92	0,55	-0,19	-3,48	0,001	-3,01	-0,83
Çok Boyutlu									
2 Algılanan Sosyal Destek Ölçeği			0,51	0,09	0,30	5,64	0,000*	0,33	0,69
Direkt Olmayan Toplam Etki (Aracı)			-1,18	0,31				-1,82	-0,63

Not: *p<0,05; Kullanılan test: PROCESS Macro 3,5

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamında genç yetişkin bireylerin nesne ilişkileri, travma sonrası büyüme ve algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın ana hipotezi, algılanan sosyal desteğin nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide aracı rolü olacağı olup hipotez doğrulanmıştır. Travma sonrası büyüme modeline göre duyguların paylaşılması ve yüksek düzeyde algılanan sosyal destek travma sonrası büyüme ile ilişkilidir (Tedeschi ve Calhoun, 2004, s.1). Mevcut çalışmada algılanan sosyal destek düzeyi arttıkça ile travma sonrası büyüme düzeyinin arttığı tespit edilmiştir. Alanyazında bulunan çalışmalar

mevcut araştırmanın sonucu ile tutarlılık göstermektedir (Ben-Zur ve Michael, 2020; Fariz ve diğerleri, 2021; Xiao ve diğerleri, 2022). Algılanan sosyal destek, bireye zorlayıcı yaşantı hakkında konuşma fırsatı sağlamaktadır. Yakınlarından gelen geri bildirimler sayesinde birey duygusal destek görmektedir (Swickert ve Hittner, 2009, s.388). Gördüğü destek sonucunda kişinin stres düzeyi azalmakta ve daha yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşayabilmektedir (Loffi-Kashani ve diğerleri, 2014, s.119).

Travma sonrası büyüme yaşayan bireylerin daha yüksek düzeyde empati kurdukları ve zor durumda olan diğer insanlara destek oldukları anlaşılmıştır (Salter ve Stallard, 2004, s.337). Empati düzeyi yüksek olan birinin egosantrizm düzeyi düşüktür (Bell, 1995, s.2). Bu çalışmada da egosantrizm düzeyi yüksek olan bireylerin düşük düzeyde ile travma sonrası büyüme yaşadıkları tespit edilmiş, sosyal yetersizlik düzeyi yüksek olan katılımcıların daha düşük seviyede travma sonrası büyüme deneyimledikleri belirlenmiştir. Travma sonrası büyüme yaşayan bireylerin başkaları ile samimiyete dayalı ilişkiler geliştirdikleri bilinmektedir (Cobb ve diğerleri, 2006). Sosyal anlamda kendilerini yetersiz gören bireyler ise sosyal etkileşimler ile ilintili endişe duymakta ve sosyalleşmekten kaçınmaktadırlar (Perrotta, 2021, s.1).

Birey, duygusal anlamda kendini açtığına yaşadığı zorlayıcı yaşantıyı anlamlandırabilmekte ve travmatik yaşantıya ilişkin yeni bir anlatı oluşturabilmektedir (Kamen ve diğerleri, 2015, s.127). Mevcut incelemede yabancılaşma düzeyi yüksek olan bireylerin daha düşük düzeyde travma sonrası büyüme yaşadığı anlaşılmıştır. Yabancılaşma hissinden muzdarip olan insanlar kendilerini sosyal anlamda izole ettikleri için daha düşük düzeyde sosyal destek görmektedirler. Buna ek olarak, yabancılaşma yaşayan kişiler duygularını başkaları ile paylaşmaktan kaçınmakta ve duygu dışı vurumunun olumlu psikolojik etkilerinden yoksun kalabilmektedirler (Ehlers ve diğerleri, 2000).

Güvenli bağlanan kişilerin yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşadıkları belirlenmiştir (Schmidt ve diğerleri, 2012, s.1033). Güvenli bağlanan insanların yüksek düzeyde travma sonrası büyüme yaşamaları başkalarına yönelik olumlu atıflarda bulunmaları ve daha güçlü sosyal destek ağına sahip olmalarından kaynaklanabilmektedir. Yüksek düzeyde algılanan sosyal destek ile birlikte travmatik yaşantı ile daha iyi bir biçimde baş edebilmekte ve zorlayıcı deneyimden büyümeye yol açacak bir anlam çıkarabilmektedirler (Arıkan ve diğerleri, 2015, s.8). Güvensiz bağlanan insanların ise daha düşük düzeyde travma sonrası büyüme yaşadıkları anlaşılmıştır (Gleeson ve diğerleri, 2021, s.1521). Bu çalışmada da güvensiz bağlanma düzeyi yüksek olan katılımcıların düşük düzeyde travma sonrası büyüme deneyimledikleri belirlenmiştir. Güvensiz bağlanan bireylerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin yetersiz olmasına bağlı olarak düşük düzeyde travma sonrası büyüme yaşadıkları düşünülmektedir.

Algılanan sosyal destek, travma sonrası büyüme ile güvensiz bağlanma arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir (Yuan ve diğerleri, 2018). Mevcut çalışmada da algılanan sosyal desteğin nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide aracı rolü olduğu belirlenmiş, algılanan sosyal desteğin güvensiz bağlanma ve travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide tam aracılık rolü olduğu tespit edilmiştir. Sosyal desteği içinde barındıran başa çıkma yöntemi yüksek düzeyde büyüme ile ilişkilidir. Algılanan sosyal destek düzeyi yüksek olan bireyler zorlayıcı yaşantı ile etkin bir biçimde başa çıkabilmekte ve travma sonrası büyüme yaşayabilmektedirler (Arıkan ve Karancı, 2012, s.220). İnsanlar zorlayıcı yaşantıyı başkaları ile paylaştıklarında travmatik olayı bilişsel anlamda işlemekte ve yaşamda ulaşamadıkları hedeflerini değerlendirebilmektedirler (Tedeschi ve Calhoun, 2004). Bireyin erişemediği hedeflerini düşünmesi sonucunda yaşamını yönlendirmekle ilintili motivasyonunun artacağı düşünülmektedir. Güvensiz bağlanan bireylerin

---

düşük düzeyde büyüme deneyimlemelerinin sebebi, yaşadıkları zorlayıcı yaşantı hakkında düşünmek yerine deneyimi azımsamaları ya da inkâr etmeleri olabilmektedir (Arıkan ve Karancı, 2012, s.220).

Mevcut çalışma, yerli alanyazında nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkide algılanan sosyal destek düzeyini inceleyen ilk araştırmadır. Araştırmadan elde edilen temel sonuç, algılanan sosyal desteğin nesne ilişkileri ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiye aracılık ettiği'dir. Buna ek olarak, algılanan sosyal desteğin güvensiz bağlanma ile travma sonrası büyüme arasındaki ilişkiye tam aracılık ettiği belirlenmiştir.

Güvensiz bağlanan kişiler ile gerçekleştirilen terapötik müdahalede, bireyin mevcut sosyal destek mekanizmalarını tespit etmek ve sosyal destek ağını arttırmayı hedeflemek travma sonrası büyüme düzeyinin artmasını sağlayabilmektedir. Bu çalışmada kendilerini sosyal anlamda yetersiz gören bireylerin daha düşük düzeyde travma sonrası büyüme deneyimledikleri anlaşılmıştır. Kendilerini sosyal anlamda yetersiz bulan kişiler ile yapılan klinik uygulamada, travma sonrası büyümeyi desteklemek amacıyla sosyal beceri geliştirmeye yönelik uygulamalar yapılabilir ve bireyler sosyal ilişki geliştirmeye teşvik edilebilir.

Travma sonrası büyüme karmaşık bir olgudur (Tedeschi ve Calhoun, 2004, s.15). Bu kavram, yalnızca algılanan sosyal destek ya da nesne ilişkileri ile açıklanamamaktadır. İleride yapılacak olan araştırmalarda bireylerin travmatik stres düzeyinin de incelenmesi önerilmektedir. Buna ilaveten, gelecek araştırmalarda boylamsal desen kullanılması önerilmektedir. Boylamsal araştırma deseni kullanılarak nesne ilişkileri, travma sonrası büyüme ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin zaman içindeki değişimi anlaşılabilir. Mevcut araştırmanın katılımcılarının belirli bir travma türüne maruz kalmış olmamaları da bir kısıtlılıktır. İleride yapılacak incelemelerin belirli bir travma çeşidini yaşamış olan bireyler ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Onay: Bu çalışma için etik onay, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 9.5.2022 tarih ve 2022/08 sayılı olarak alınmıştır.

Yazar Katkısı: Dilara Karakoç (%50), Haydeh Faraji (%50)

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare that there is no conflict of interest.

Funding: The authors received no financial support for the research, authorship and/or publication of this article.

Ethical Approval: Ethical approval for this study was approved by the Social and Human Sciences Ethics Committee of İstanbul Aydın University Graduate Education Institute, dated 9.5.2022 and numbered 2022/08.

Author Contributions: Dilara Karakoç (50%), Haydeh Faraji (50%)

KAYNAKÇA

- Arıkan, G. ve Karancı, N. (2012). Attachment and coping as facilitators of posttraumatic growth in Turkish university students experiencing traumatic events. *Journal of Trauma and Dissociation*, 13(2), 209-225. doi: 10.1080/15299732.2012.642746
- Arıkan, G., Stopa, L., Carnelley, K. B. ve Karl, A. (2015). The associations between adult attachment, posttraumatic symptoms, and posttraumatic growth. *Anxiety, Stress and Coping*, 29(1), 1-20. doi: 10.1080/10615806.2015.1009833
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226-244. doi: 10.1037/0022-3514.61.2.226

-
- Bell, M. D. (1995). *Bell object relations and reality testing inventory (BORRTI) manual*. Los Angeles: Western Psychological Services.
- Ben-Zur, H. ve Michael, K. (2020). Positivity and growth following stressful life events: Associations with psychosocial, health, and economic resources. *International Journal of Stress Management*, 27(2), 126-134. doi: 10.1037/str0000142
- Calhoun, L.G. ve Tedeschi, R.G. (2014). *The foundations of posttraumatic growth: An expanded framework*. Lawrence G. Calhoun ve Richard G. Tedeschi (Ed.), *Handbook of posttraumatic growth: Research and practice*. (s. 1-23) içinde. New York: Psychology Press.
- Caligor, E. ve Clarkin, J. F. (2010). *An object relations model of personality and personality pathology*. John F. Clarkin, Peter Fogany ve Glen O. Gabbard (Ed.), *Psychodynamic psychotherapy for personality disorders: A clinical handbook*. (s. 3-36) içinde. Arlington: American Psychiatric Publishing.
- Cobb, A. R., Tedeschi, R.G., Calhoun, L.G. ve Cann, A. (2006). Correlates of posttraumatic growth in survivors of intimate partner violence. *Journal of Traumatic Stress*, 19(6), 895-903. doi: 10.1002/jts.20171
- Ehlers, A., Maercker, A. ve Boos, A. (2000). Posttraumatic stress disorder following political imprisonment: The role of mental defeat, alienation, and perceived permanent change. *Journal of Abnormal Psychology*, 109(1), 45-55. doi: 10.1037/0021-843X.109.1.45
- Eker, D., Arkar, H. ve Yıldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği'nin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25. Erişim adresi: <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TVRVNU9ESXk>
- Erikson, E.H. (2020). *İnsanın 8 evresi*. Gonca Akkaya (Çev.). İstanbul: Okuyan Us Yayınları.
- Faraji, H. ve Sucu, Ö. (25-26 Aralık, 2021). *Yetişkin bireylerde ilk nesne ilişkileri ve reddedilme duyarlılığı*. Uluslararası Psikolojide Araştırmalar Kongresi'nde sunulan bildiri, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Erişim adresi: <https://upakongresi.com/wp-content/uploads/2019/05/FULL-BOOK-UPA-1-1.pdf>
- Fariz, S., İlyas, A. ve Fariz, G. (2021). Pandemi sürecinde sağlık çalışanlarında travma sonrası büyümenin stresle başa çıkma ve algılanan sosyal destek açısından yordanması. *Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 292-301. doi: 10.53424/balikesirsbd.947458
- Gleeson, A., Curran, D., Reeves, R., Dorahy, M. J. ve Hanna, D. (2021). A meta-analytic review of the relationship between attachment styles and posttraumatic growth. *Journal of Clinical Psychology*, 77(7), 1521-1536. doi:10.1002/jclp.23156
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. doi: 10.1037/0022-3514.52.3.511
- Kağan, M., Güleç, M. Boysan, M. ve Çavuş, H. (2012). Travma sonrası büyüme envanteri'nin türkçe versiyonunun normal toplumda hiyerarşik faktör yapısı. *Taf Preventive Medicine Bulletin*, 11(5), 617-624. doi: 10.5455/pmb.1323620200
- Kamen, C., Vorasarun, C., Canning, T., Kienitz, E., Weiss, C., Flores, S.,...ve Gore-Felton, C. (2015). The impact of stigma and social support on development of posttraumatic growth among persons living with HIV. *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, 23(2), 126-134. doi: 10.1007/s10880-015-9447-2
-

-
- Lepore, S.J., Fernandez-Berrocal, P., Ragan, J. ve Ramos, N. (2004). It's not that bad: social challenges to emotional disclosure enhance adjustment to stress. *Anxiety, Stress and Coping*, 17(4), 341-361. doi: 10.1080/10615800412331318625
- Levi-Belz, Y. ve Lev-Ari, L. (2019). Attachment styles and posttraumatic growth among suicide-loss survivors. *Crisis*, 40(3), 186-195. doi: 10.1027/0227-5910/a000550
- Lotfi-Kashani, F., Vaziri, S., Akbari, M.E., Kazemi-Zanjani, N. ve Shamkoeyan, L. (2014). Predicting posttraumatic growth based upon self-efficacy and perceived social support in cancer patients. *Iranian Journal of Cancer Prevention*, 7(3), 115-123. Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4171829/>
- Marsella, A.J. ve Snyder, K.K. (1981). Stress, social supports, and schizophrenic disorders: Toward an interactional model. *Schizophrenia Bulletin*, 7(1), 152-163. doi: 10.1093/schbul/7.1.152
- McWilliams, N. (2020). *Psikanalitik tanı klinik süreç içinde kişilik yapısını anlamak*. Erkan Kalem (Çev.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Muller, R.T. ve Lemieux, K.E. (2000). Social support, attachment, and psychopathology in high risk formerly maltreated adults. *Child Abuse and Neglect*, 24(7), 883-900. doi: 10.1016/S0145-2134(00)00150-2
- Norris, F.H. ve Kaniasty, K. (1996). Received and perceived social support in times of stress: a test of the social support deterioration deterrence model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(3), 498-511. doi: 10.1037/0022-3514.71.3.498
- Park, C.L., Cohen, L.H. ve Murch, R.L. (1996). Assessment and prediction of stress-related growth. *Journal of Personality*, 64(1), 71-105. doi: 10.1111/j.1467-6494.1996.tb00815.x
- Pearlman, L. A. ve Courtois, C. A. (2005). Clinical applications of the attachment framework: Relational treatment of complex trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 18(5), 449-459. doi: 10.1002/jts.20052
- Perrotta, G. (2021). Avoidant personality disorder: Definition, clinical and neurobiological profiles, differential diagnosis and therapeutic framework. *Journal of Neurology, Neurological Science and Disorders*, 7(1), 1-5. Erişim adresi: <https://www.peertechzpublications.com/articles/JNNSD-7-141.php>
- Salter, E. ve Stallard, P. (2004). Posttraumatic growth in child survivors of a road traffic accident. *Journal of Traumatic Stress*, 17(4), 335-340. doi: 10.1023/B:JOTS.0000038482.53911.01
- Sarason, I.G., Sarason, B.R. ve Pierce, G.R. (1990). Social support: The search for theory. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 9(1), 133-147. doi: 10.1521/jscp.1990.9.1.133
- Schmidt, S.D., Blank, T. O., Bellizzi, K.M. ve Park, C.L. (2012). The relationship of coping strategies, social support, and attachment style with posttraumatic growth in cancer survivors. *Journal of Health Psychology*, 17(7), 1033-1040. doi: 10.1177/1359105311429203
- Seo, E.Y. ve Kwon, S. (2018). The influence of spiritual well-being, self-esteem, and perceived social support on posttraumatic growth among breast cancer survivors. *Asian Oncology Nursing*, 18(4), 232-240. doi: 105388/aon2018.18.4.232
-

-
- Stepp, S.D., Whalen, D.J., Scott, L.N., Zalewski, M., Loeber, R. ve Hipwell, A.E. (2014). Reciprocal effects of parenting and borderline personality disorder symptoms in adolescent girls. *Development and Psychopathology*, 26(2), 361-378. doi: 10.1017/S0954579413001041
- Swickert, R. ve Hittner, J. (2009). Social support coping mediates the relationship between gender and posttraumatic growth. *Journal of Health Psychology*, 14(3), 387-393. doi: 10.1177/1359105308101677
- Szkody, E. ve McKinney, C. (2019). Stress-buffering effects of social support on depressive problems: Perceived vs. received support and moderation by parental depression. *Journal of Child and Family Studies*, 28(8), 2209-2219. doi: 10.1007/s10826-019-01437-1
- Şimşir, Z. ve Dilmaç, B. (2021). Predictive relationship between war posttraumatic growth, values, and perceived social support. *Illness, Crisis & Loss*, 29(2), 95-111. doi: 10.1177/1054137318788655
- Tedeschi, R.G. ve Calhoun, L.G. (1996). The posttraumatic growth inventory: measuring the positive legacy of trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 9(3), 455-471. doi: 10.1002/jts.2490090305
- Tedeschi, R.G. ve Calhoun, L.G. (2004). Posttraumatic growth: conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15(1), 1-18. doi: 10.1207/s15327965pli1501_01
- Trzebinski, J. ve Zieba, M. (2013). Basic trust and posttraumatic growth in oncology patients. *Journal of Loss and Trauma*, 18(3), 195-209. doi: 10.1080/15325024.2012.687289
- Uluç, S., Tüzün, Z., Haselden, M. ve Erbaş, S. P. (2015). Bell nesne ilişkileri ve gerçeği değerlendirme ölçeğinin (BORTTI) Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 18(4), 112-123. Erişim adresi: https://jag.journalagent.com/kpd/pdfs/KPD_18_4_112_123.pdf
- Wang, W. ve Wu, X. (2020). Mediating roles of gratitude, social support and posttraumatic growth in the relation between empathy and prosocial behavior among adolescents after the Ya'an earthquake. *Acta Psychologica Sinica*, 52(3), 307-316. doi: 10.3724/SP.J.1041.2020.00307
- Xiao, X., Yang, X., Zheng, W., Wang, B., Fu, L., Luo, D.,...ve Zou, H. (2022). Depression, anxiety and posttraumatic growth among Covid-19 survivors six-month after discharge. *European Journal of Psychotraumatology*, 13(1), 2055294. doi: 10.1080/20008198.2022.2055294
- Yuan, G., Goh, P.H., Xu, W. ve An, Y. (2018). Perceived social support mediates the relations between parental attachment and posttraumatic growth and resilience in adolescents following the Yancheng tornado. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 27(6), 631-644. doi: 10.1080/10926771.2018.1474986
- Yue, C., Liu, C., Wang, J., Zhang, M., Wu, H., Li, C. ve Yang, X. (2021). Association between social support and anxiety among pregnant women in the third trimester during the coronavirus disease 2019 (Covid-19) epidemic in Qingdao, China: The mediating effect of risk perception. *International Journal of Social Psychiatry*, 67(2), 120-127. doi: 10.1177/0020764020941567
- Zimet, G.D., Dahlem, N.W., Zimet, S.G. ve Farley, G.K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41. doi: 10.1207/s15327752jpa5201_2
-

SUMMARY

Research Problem

The aim of this study is to examine the mediating role of perceived support in the relationship between object relations and posttraumatic growth levels of young adults. In this regard, three hypotheses were created. H1- There is a significant negative relationship between the level of alienation, egocentrism, insecure attachment, and social inadequacy and the level of posttraumatic growth. H2- There is a significant positive relationship between perceived social support level and the level of posttraumatic growth. H3- Perceived social support has a mediating role in the relationship between object relations and posttraumatic growth.

Research Question

How do the alienation, egocentrism, insecure attachment, social inadequacy and depending on that, the posttraumatic growth level of young adults change when they report more perceived social support?

Method

The population of the research consisted of young adult individuals between the ages of 18-35 living in Turkey in 2021. In this study, the snowball sampling method was used, and the sample of the study consisted of 334 (257 women, 77 men) young adults aged between 18-35. The data were both collected through electronically and pen and paper method. The assessment tools of the research were Bell object relations and reality assessment scale (BORRTI), posttraumatic growth scale (PTGI), multidimensional scale of perceived social support (MSPSS), and the sociodemographic information form prepared by researchers. The research model of the study was the relational screening model. In the data analysis phase, analysis of mediating variables analysis (PROCESS) and Pearson correlation analysis were used in the analysis of the data.

Results and Conclusions

The main finding of the research corresponded to the determination that perceived social support played a mediating role in the relationship between object relations and posttraumatic growth. In addition, perceived social support fully mediates the relationship between insecure attachment and posttraumatic growth. There was a significant positive relationship between perceived social support and posttraumatic growth. According to this research, experiencing posttraumatic growth rate is low, when a person has high level of egocentrism, alienation, social inadequacy and insecure attachment.

This is the first research which examines the mediating role of perceived social support in the relationship between all subcategory of object relations and posttraumatic growth. The originality of the research findings can contribute to the literature. When the clinicians conduct psychoterapy with the individual who has high level of alienation, egocentrism, insecure attachment, and social inadequacy, they can carry out techniques for increasing social support level to enhance posttraumatic growth. The psychotherapist who aims to promote social support may explain the importance of social support on mental health to the client. Besides, clinicians can conduct interview with the family or partner of the client to clarify the significance of social support. Further studies could examine the traumatic stress level of individuals which is an essential element of posttraumatic growth. Future research can adopt a longitudinal design to get more details about object relations, perceived social support, and posttraumatic growth. In addition, these studies can investigate specific trauma types (for instance; physical abuse, disasters, sexual harassment) to gain more information.
